

Де ховається літо

Анатолій Михайленко

Свого приятеля Олежка я називаю маленьким другом. А він мене — великим другом. Зустрічаємось ми лише влітку, коли приїздимо в село.

Олежко любить ходити зі мною до озера. Ми сидимо в траві й мовчки дивимося на сріблястих зайчиків. Вони весело скачуть по воді. А в тиху погоду стежимо за хмарами. І за тими, що глибоко— глибоко в озері, і за тими, що високо-високо в небі.

Якось ми сиділи на березі й дивилися на воду. Просто так дивилися.

Сонце вже не пекло. День стояв такий прозорий, що здавалося: загукай — і повітря задзвенить, як трамвай на рейках.

— Наближається осінь,— сказав я.

— І ми знову розлучимось? — запитав Олежко. Запитав так, по я зрозумів: йому не хочеться зі мною розлучатися.

— Так. До наступного літа.

Білі хмари поволі пливли по голубому небі. Ми дивилися на них і сумували. З ними в далекі невідомі краї відпливає тепле літо, а натомість приходить осінь. І вона розлучить нас з Олежком.

Раптом з-за високих осококів гордовито виплила така чудернацька хмара, що я з моїм маленьким другом так і втупилися в неї очима. Освітлений сонцем бік хмари був біліший за сніг. А другий бік — темний та похмурий. Мабуть, там ховалася осінь.

Великі сині очі Олежка також мінілися, ніби ота хмара. То світлішали, то смутнішали.

— Я хочу на хмару,— несподівано сказав Олежко і з надією глянув на мене.— Я знаю: там ховається літо.

— Я теж хочу,— відповів я. Бо й мені хотілося побачити, куди хмара забирає літо.

Але ж як дістатися до хмари?

Олежко зітхнув. Зітхнув і я.

Ми посиділи мовчки, сумуючи, що хмара забирає від нас літо. Потім Олежко ще раз глянув на мене і сказав:

— Давай підемо до неї в гості.

— До кого? — не зрозумів я.

— Як до кого? До хмари,— мало не образився Олежко, що я такий нездогадливий.

Я подумав і згодився. Справді, чому б не сходити в гості до хмари і не побачити, де вона ховає осінь?

— Ми йдемо в гості до хмари! — заплескав Олежко в долоньки.— Ми йдемо в гості до хмари!

І ми почали міркувати, як добратися до тієї Великої Хмари.

Думали довго. Я нічого не міг вигадати. А тим часом Велика Хмара пливла над садами, і її сонячний бік так сяяв, що ми примружували очі. Водночас темний бік

хмари ставав ще темніший.

За хмарою по землі бігла холодна тінь. То йшла осінь.

Першим озвався Олежко.

— Давай заберемося до неї по драбині,— запропонував він.

— Авжеж,— радісно погодився я. Справді, на чому ж добиратися на Велику Хмару, як не по драбині?

Я приніс драбину, що лежала за будиночком. По ній я завжди лазив на дах, коли треба було лагодити покрівлю, або діставав з найвищих гілок груші, яблука чи горіхи.

Але я і не подумав, що драбина виявиться такою куцою і не дістане до Великої Хмари.

— У мене також є драбина! — згадав Олежко.— Ми її доточимо до твоєї і легко дістанемося до Великої Хмари.

Але й моєї та Олежкової драбин було замало. Тоді ми взяли ще й драбину сусіда, а потім ще в кількох сусідів. Отож позносили багато-багато драбин, але до Великої Хмари нам так і не пощастило дістатися.

Трішечки-трішечки не дістали.

Ось скілечки.

Хмара поволі пливла собі, то виблискуючи білим боком, то насуплюючись темним. Ніби сердилася на нас. Або глузувала, що ми такі нетями — ніяк до неї не доберемося.

Олежко зажурився. Йому дуже хотілося в гості до Великої Хмари. І мені теж хотілося. Але драбин більше не було.

Тоді я запропонував:

— Давай-но виберемося на вершечок усіх драбин. Потім я посаджу тебе собі на плечі, і ти дістанеш до Великої Хмари.

Олежко зрадів. А потім замислився.

— А як же ти? — спитав він.

— Я почекаю, доки ти гостюватимеш у Великої Хмари та довідаєшся, куди вона несе літо.

Олежко знову замислився.

— Але ж і ти хочеш до Великої Хмари, щоб побачити, де ховається літо? — запитав він.

— Хочу,— відповів я.

Олежко замислився ще більше.

Аж носа зморщив.

— Я побуваю в гостях у Хмари,— сказав він,— а ти не побуваєш. Як же після цього ми будемо дружити?

— А ми зробимо так,— знайшов я вихід.— Я тебе зі своїх плечей підсаджу на Велику Хмару, а ти там попросиш у Хмари ще одну драбину і спустиш її до мене, щоб і я вибрався.

— Так і зробимо! — зрадів Олежко.

Ми вибралися на вершечок довгої-предовгої драбини, яка складалася з багатьох

маленьких драбин. Ще трішечки — і ми нарешті дістанемося до Великої Хмари.

Я підсадив Олежка собі на плечі, потім підняв його вгору на витягнутих руках.

— Хапайся за Хмару! Міцніше! — голосно закричав я, бо вітер перехоплював подих.

— Н-не можу...— мало не плачучи, відказав Олежко.

Я глянув угору і побачив, як Олежкові руки тягнулися до Хмари, хапали її за темні кучері, але вона вислизала з його долонь. А на мене знову падали холодні краплини.

— Може, Велика Хмара сердиться, що ти смикаєш її за косу? — спитав я.

— То вона плаче, що ми ніяк не можемо прийти до неї в гості,— пояснив Олежко.

Хмара тим часом пропливала над нами, а на землю, на озеро, на сільські хати й дачні будиночки лягала від неї велика холодна тінь, накрапав осінній дощ.

Ми швиденько спустилися додолу, перенесли наші драбини аж за село на луки, щоб перейняти Хмару, і знову подерлися вгору.

Але й цього разу Олежко зміг дістати лише пухнастого хвоста, який зразу ж розтанув у його долонях, залишивши вогкий слід.

Ми зажурилися. Олежко жалісливо поглядав на мене. Ніби це він був винен, що ми не побували в гостях у Великої Хмари.

А я нічим не міг зарадити.

Тим часом вітер гнав Велику Хмару далі й далі, і холодна тінь на землі дедалі ширшала.

Та ось над головою загув Літак. У небі над селом пролягала його дорога. У різні міста й далекі краї. Олежко замахав руками.

— Агов, Літаче, візьми нас до Великої Хмари! Нам дуже треба піднятися до неї в гості! Ми хочемо знати, де ховається літо!

Літак безтурботно продовжував густити.

— Так он який ти? — насварився Олежко.— Ось я не пущу тебе літати над нашими садами. Отоді знатимеш!

— Гаразд,— буркотливо озвався Літак.— Хоч мені й не слід звертати з дороги, але я візьму тебе, якщо тобі так хочеться побачити, де сховалося літо.

Олежко заплескав у долоні.

— Сідай хутчій,— квапив Літак.

— А мій великий друг? — раптом зупинився Олежко, глянувши на мене.

— Твого друга взяти не можу,— співчутливо помахав крилами Літак.— У мене всі місця зайняті. Ти маленький і легкий, тебе можна примостити у куточку. А твого друга — ні, бо він великий і важкий.

Олежко дивився на мене печальними очима. Були вони вже не сині, а темні, як Хмара вгорі.

— І чому ти не маленький? — сказав Олежко.— Ми б разом полетіли на Літаку в гості до Великої Хмари.

— Вирішуй, та швидше! — підганяв Літак.— Я не маю часу чекати!

Олежко махнув рукою, мовляв, лети собі, а тоді подумав і спитав мене:

— Коли б ти був маленький, то в мене не було б великого друга? Так?

— Не було б,— згодився я. Бо справді, коли б я був маленьким, то/не міг би одночасно бути й великим.

— І ми б не сиділи з тобою на березі озера?

— Не сиділи б,— підтвердив я.

— І не побачили б Велику Хмару?

— Авжеж. Як би ми її побачили, коли б не сиділи на березі?

— І нам би не захотілося побачити, де ховається літо?

— Атож, не захотілося б, якби ми не сиділи вдвох на березі і не побачили Великої Хмари.

— Завтра ми знову прийдемо сюди,— вирішив Олежко.— Може, Велика Хмара пливтиме нижче, і ми з тобою обов'язково побуваємо в неї в гостях і побачимо, де ховається літо.

Джерело: Золота осінь. Вірші, оповідання, казки, загадки.— К., Веселка, 1989.